

100 جىلدىق كۆرەس جىزىلىندا جاڭا ساپاراتا اىقتايىق

وتباسى ـ وتاندى كوكەيدە ساقتاپ، جاۋاپكەر شىلك ارقالاپ سىكەرلىك كورسەتتى

— كاسپىكەرلەر رۋحى جونىندە شولۇ

لەي اۋىر قاتەر شىنىدە قالدى. ۋىر جاقتا قىبىنـ شىلىق بولعاندا شار تاراپ كومەك قولىن سوزدى. ۴ار سالا، ۴ار كاسپ جاۋاپكەرشىلك ارقالاپ، مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاسپورنىـ دار، خالىقتىق كاسپورنىدار تىزە قوسا ىلگەردـ لەپ، نىندەتتەن ساققانۇ ـ تىزگىندەۋدىڭ جانە جۇمىستى، ۋندىرستى قالىپنا كەلتىرۋدىڭ ۋىرنىشى شەبىندە ەرىلكپەن شايقاس جۇرگىزـ دى.

جۇڭگو قۇرىلىس سەرىكەتەستىگى 10 — 12 كۇن شىنىدە جەكە ـ جەكە خوشىشان، لەيشىشان شىياھاناسن ساۋ مىنىدەتتىن ورنىدادى؛ جو ـ ىر جارناسى مەڭگەرىلگەن بىرلەسپە كاسپتىك قۇردـ لەمى كوپتەگەن شۇعمل جاعدابعا توتەپ بەرۋ شىـ پاھانالارىن دەرهۋ سالىدى؛ جۇڭيۋان تەڭىز تاسـ مال توبى، جۇڭلياڭ توبى، شۇنىڭ، جىڭدۇڭ قاتارلى كاسپورنىدار كۇندىز ـ ۇنۇنى تىنباي جۇمىس ىستەپ، ارتقى شەپ قامتاماسىزداندىرۋ شايقاسن بار كۇشپەن ويداعىداي جۇرگىزدى؛ مۇناي، مۇناي جىيىما، ەلەكتر تورى، ەلەكتر قۋاتى قاتارلى مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاسپوـ رنىدار نىدەت كەزىندە جۇمىس توقتاتپادى، ىنـ فورماتسىيا تەخنىكاسى، جابىدىق جاساۋ سىياقتى ساـ لالارداعى خالىقتىق كاسپورنىدار ”ئۇيىن“ ارقىـ لمى ”تىزبەكتى“ جەتەكتەپ، جۇمىستى، ۋندىدـ رىستى تارتىپپەن قالپىنا كەلتىردى…

كاسپورنىشلار رۋحى زور سىناق بارسىندا شىىغدىلى؛ وتباسى ـ وتان نىتتا ـ نىقالاسى شىىغالدۇ بارىسىندا جوعارىلادى.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسىنىڭ 100 جىلدىق مەرەپتوبىي ساتىندە، جۇڭخۇا ۇلتى تاعى ۋىر تارىخى ۋساتى قارسى الدى — باس شۇجى شي جىنپىڭ پارتيبا مەن خالىق اتىنان جۇڭخۇانىڭ بايتاق دالاسىندا جايپاي دوڭغەلەك داۋلەتتى قوعام ورناعانىدىن، مۇلدەم كەدەيلىك ماسەلەـ سى تارىخى سىياتتى شەشىلگەندىگىن سالتاناتپەن جاربالادى.

وسى رەتكى كەدەيلىككە قارسى تۇرۇ ۇلى كۇرەسىندە بەرىك سەنىمگە يە كاسپورنىدار اتويلاپ الدا ۋجۇرپ، ەرىلكپەن جاۋاپكەرشىلك ارقالدى.

— ۴ارقايسى ۋوز قۋاننىن ايگىلەدى. ورتاـ لىققا قاراستى كاسپورنىدار مەملەكتەننىڭ كەدەيـ لەردى سۇيەمەلدەۋ، وركەندەتۋ قىزمەتىندەگى 240نان استانم ۇنۇيىندى اۋدانمەن جۇپ قۇراپ كومەكتەسىپ ـ سۇيەمەلدەدى، خالىقتىق كاسپوـ رنىدار ”10 مىڭ كاسپورىن 10 مىڭ قىستاققا كوـ مەكتەسىپ“، كۇش بىرىكتىرىپ ادام، قازىنا، زاتتىق ماتەريال سىياقتى بايلىقتاردى ەڭ قاچەت ەتەپ وتىرعان جەرلەرگە شومر لاندىردى.

— ۴ارقايسى ۋوز ارتقىشلىقتارىن ساۋلەـ لەندىردى. كاسپ سالاسى ارقىلى كەدەييلەردى سۇيەمەلدەۋ، سالاماتتىق ارقىلى كەدەييلەردى سۇيەمەلدەۋ، مادەنىەت ارقىلى كەدەييلەردى سۇـ يەملەدۋ سىياقتىلار ارقىلى كەدەي وتباسىلارنىڭ كەدەيلىكتەن ارلىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۋىن جەبەپ، تۇلعاسن اۋەتتەندىرىپ، جىگەرىن ۇشـ تادى؛ فىنانسى، قامسىزداندىرۋ وىنمەدرى سىياقتىـ لاردا جاڭالىق اشىپ، كومەكتەسىپ ـ سۇيەمەلـ

دەگەن وڭىرلەردىڭ ەكونومىيالىق، قوعامدىق دامۇىنا جەبەۋشى بولدى…

جاپون شاپقىنشىلارنا جايباي قارسى سوـ عىستان نىدەتكە بار كۇشپەن قارسى اتتانۇعا دەيىن، ونان كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋعا، جايپاي دوڭغەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇدىڭ شەشۋشى جەڭسىنە جەتۋگە دەيىن تارىخ جوككەـ لە العا ىلگەرىلەگەندە كاسپىكەرلەر رۋحى ۋاقىت وتكەن سايىن جاڭغارپ، قۇدىرەتتى كۇش ـ قۋاتتى ۇزدىكىسىز تاسقىناداتتى.

باسقالار ىستەپ كورمەگەندى الدىمەن سىتەۋگە باتىل بولدى

1982 ـ جىلدىڭ ۋىر كۇنى جىجياڭنىڭ شياۋشانى مىڭ ادامدىق جىنالىس اشپ، ورتالغـ تىڭ رۇخىن جەتكىزدى. مىنبەردە ”اۋىل ـ قالاشىق كاسپورنىدارنا كوتەرمەگە اۋ ۇنۇزدـ مىن جۇرگىزۋگە بولادى“ دەگەندە تومەندە وتىرعان بىرەۋ دەرهۋ ورنىنان تۇرىپ: ”مەن كوتەرمەگە الامەن!“، ـ دەپ داۋىستايىدى. بۇل ادام 37 جاستاعى اۋ گۇاڭچىۋ بولاتىن.

1983 ـ جىلى لۇ گۇاڭچىۋ اۋىلدان ۋانىشياڭجىە زاۋودىن كوتەرمەگە الدى، مىنە بۇل قازىرگى ۋانىشياڭ توبىنىڭ توركىنى ەدى. قازىر ۋانىشياڭ توبى جىلدىق تىجارات كىرىسى 100 مىللىيارد يۋاننان اسقان كاسپورنىعا اينالپ، تىپ وزگەرتۋ قادامى ۇزدىكىسىز تەزدەپ، جاڭا ەنەرگيا كاسپ سالاسىنا تەرەڭدەي ورنالاستىرۋ جاسادى.

”بايلىق جاراتۇ — ۇلى ەس، كۇندە جاڭاـ رىپ وتىرۋ — ەڭ اسقاق قاسبەت“. رەفورما جاـ ساعان، ەسىك اشقاننان بەرى قاللىڭ كاسپىكەرلەر باتلىدىقپەن ويلاپ، باتلىدىقپەن ىستەپ، باسقالار ىستەپ كورمەگەندى الدىمەن ىستەۋگە باتىل بولپ، جاڭالىق اشۇ رۋخىن زور كۇشپەن اسقاقـ ناتىپ، ەلمىزدىڭ ەكونومىيالىق دامۇىنىڭ دۇنيە ۋجۇزىن جالت قاراتقان تابسىقا قول جەتكىزۋىنە

ماڭىزدى كۇش قوستى.

جاڭالىق اشۇ — كاسپورنى دامۇىنىڭ سارـ قىلماس قوزعاۋشى كۇشى. باس شۇجى شي جىنپىڭ كەزىندە كاسپورنىداردى ”جىگەرلى جانە جالىندى بولپ ۋوز كۇشنىە سۇيەنپ جاڭاـ لىق اشۇ قابىلەتى مەن ناقتى قۋاتىن كۇشەپتۋ كەرەك“، ـ دەپ جىگەرلەندىرگەن بولاتىن. ۋىر ۇنۇير كۇرىشكە 56 حازىۋشا ۴رىپتى جازدى، ۋىر تال شاشقا 7 ۴رىپ جازدى… جۇڭ ـ ۋ جوعارى، جاڭا تەخنىكاسى جىنجوۋ سەـ رىكتەستىگى دۇنيە ۋجۇزى ىلىم ـ تەخنىكاسىنىڭ الدىڭغى لەگىن كوزدەپ، دىيامەترى 0.01 مىللىمەترلىك ەرەكشە كىشكەنە دىيامەترلى جازۋ پىشاعىن ۋساتتى تۇردە زەرتتەپ جاساپ، ەلەكتروندىق ىنفورماتسىيا، ەمدەۋ سىياقتى سالالاردىڭ ساپانى كوتەرىپ، دارەجىنى جوعاردـ لاتتۇىن بارىشا دەمەدى.

جوقتان بارعا دەيىن، السىزدەن كۇشىنگە دەيىن قۇلىشنا ۋورسى اشتى — جۇڭگو كاسپوـ رنىدارنىڭ جاڭالىق اشا دامۇىنىڭ ۋىر جاندى شاعىن كورىنىسى، ۋىنپىتى دە ماڭىزدىسى، ولاردىڭ ەكونومىيانىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن سىياقتى جابىدىقتارعا دەيىن جاڭ چۋانىنىڭ جوندىي ەلپاتىنى جوق. بىرتە ـ بىرتە ەلەكتروندىق وىنمەدر ”شىياگەرى“ دەگەن اتاـ عى السىقا كەتتى. مۇنان تىس، ول تاغى ۋىر چىپتىك باعدارلامالاۋدى ۇيرەنىپ، قول نەلەفودـ مەن قاشتقان مەڭگەرۋ، سۇ دەڭگەيىن اۋتوماتتى مەڭگەرۋ جۇيەسى سىياقتىلاردى اشتى.

”300 مۇ جەرگە گەگىن سالىدىق، بۇرىن كەرەنۇ تۇراقسىز بولغاندىقتان، ەلەكترلى قۇدقـ تان لىعى سۇ شىقپاي قالاتىن، مەن موتوتسىكلـ مەن بارىپ كورپ كەلەمىن، بارپ كەلۇ ۇشنى نەشە 10 كىلومەتر جول باسامىن. جاڭ ۇستاز جاـ ساعان قول نەلەفونپەن ەلەكترلى قۇدىقتى قاشقـ

كاسپورىن قاتارىنداعى كاسپورىن بولپ جەتـ لى، سول ۇشنى دە شىكوۋ ”بىرلىك اۋداندا جەنىلدىرگەن ايگىلى كاسپورىنى ەڭ كوپ جەر“ دەگەن اتقا يە بولدى.

زامان وزگەرگەنمەن، جالعاستىرۇ وزگەرـ گەن جوق. سان ۇرىپاق جۇرەكتى، جاڭالىق اشۇعا باتىل شارۋاشلىق قۇرۇشلار ەرىلكپەن العا ىلگەرلەپ، ماڭداي الدى بولۇعا تالىپىۋدا.

لاس سۇ ارقىلى جىلۇمەن قامداۋعا بولا ما؟ ەستىر قۇلاققا اقل جەتپەستەي ۋس. الايدا وسى تەخنىكا ەلمىزدىڭ كوپتەگەن وڭىرىندە قولدانلىدى جانە جالپىلاستىرىلدى.

ارنايى، كەمەلدى، ەرەكشە، جاڭا ”كىشى دوكەي“ كاسپورىن رەتىندە، خاربىن ەنەرکاسپ داشۇەسى جىپتاۋ ىلىم ـ تەخنىكا سەرىكتەستىگى تالاي جىلدان بەرى تازا ەنەرگيا سالاسىنا تەرەڭـ دەي زەرتتەشۇ جۇرگىزىپ، قالانىڭ لاس سۇ شىعارۇ، توسۇ توعانىنداعى لاس سۇدان جىلۇ ەنەرگياسىن السپ، تۇرىنىدار وتباسىلارىن جىلۇمەن قاماددى، ولار قازىر نەشە ونداعان قالاعا جىلۇمەن قامداۋدان قىزمەت وتەيدى. كوـ مىردەن پايداالانۇعا سالىستىرعاندا، مۇنان ۴ار جىلى كومىرتەگى قوس توتىعى، كۇكىرت قوس توتىعى سىياقتى لاستاۋشى زاتتار 4 مىللىيون 700 مىڭ توننادان استانم از شىعارىلادى.

كولەمى شاعىن، قۋاتى زور. مەملەكەت داـ رەجەلى 4762 ارنايى، كەمەلدى، ەرەكشە، جاڭا ”كىشى دوكەي“ كاسپورنىدار ەرەن ەنەرىمەن كوزگە ۇسۇسىپ، ۋىنپىتى دە كوپ كاسپورىن ”جەكە تۇردەن جۇلدەگەرگە“، ”ەلدەن ەرەك باعالعا“ اينالىپ، جارقىن كورىنىس قالىپتاستىرـ دى. شەتەلدەگى قۇرىلمىلاردىڭ ساناعىنا قاراغانـ دا، 2020 ـ جىلى الەمدەگى 500 نەشە ”ەلدەن ەرەك باعالى“ كاسپورىننىڭ ارانىندا ەلمىزدىڭ ۇلى قۇرىلمىعان 112سى بار بولپ، سانى جاعـ نان 2 ـ ورىندى يەلەگەن.

كاسپورىن ۇلكەن ـ كىشى دەپ بولسەيـ دى، ىستەسەڭ ەڭ جاقسى ەتەپ ىستەشۇنىڭ كەرەك. «بايلىق» جۇرنالىنىڭ دۇنيە جۇزىندەـ گى 500 قۋاتتى تىزمىدىگى جۇڭگو كاسپورىنداـ رنىڭ ەسەپشۇ قارقىنى مەن اسقاق مۇراتىنا كۇا بولدى —

20 جىلدىڭ الدىندا تىزمىدىككە نەبارى 10 نەشە جۇڭگو كاسپورىنى كىرسە، بۇل سان كەيىن كەلە جىل سايىن جوعارىلادى؛

2 جىلدىلك الدىندا جۇڭگو كاسپورنىدارى 129 سانىمەن تۇڭغىش رەت تىزمىدىكتىڭ ەڭ باـ سىنان ورنى الدى؛

2021 ـ جىلى تىزمىدىككە كىرگەن جۇڭگو كاسپورنىدارىنىڭ سانى 143كە جەتەپ، ۇزدىكـ سىز كوش باستادى.

بۇل — جوعارى قاراي كوتەرىلگەن ادەمى قىيسىق سىزىق. 1995 ـ جىلى وسى تىزمىدىك جاربايلانا باستاعانىنان بەرى باسقا ەشقانداي ۋىر مەملەكەتتىڭ نەمەسە ۋوڭىردىڭ كاسپوـ رنىدارى تىزمىدىكتەگى ورنى سانىن جۇڭگو كاسپورنىدارى سىياقتى وسىنشاما تەزدىكىپەن كەڭەيتە العان جوق.

تاۋلار اسقار بولسا دا، ارمانى بار اسادى. جاڭا جورىقتا وراي مەن سىن ـ سايسى بىرگە ۋومىر سۇرەدى. ۋىز كاسپىكەرلەر رۋخىنىڭ جىـ گەرلەندىرىۋىندە سان مىللىيونداعان بازار تۇلعالاـ رنىڭ، ۋسوز جوق، جوعارى ساپالى دامۇدىڭ قۇدرەتتى ورتاق تانىمى مەن تەلەگەي كۇشنى ۇيىستىرىپ، جاڭا داۋىردەگى جاڭا داڭقتى بىرگە جاراتاتىندىنعا سەنەمىز.

(شىنجۇا اگەنتىسىنىڭنىڭ 12 ـ ايدىڭ 6 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن ھابارى)

	
---------------	---------------

ورناتۋ سىياقتى توكىشلىك جۇمىستارىن شەبەرلىكـ پەن ىستەي الاتىن بولدى. ”كەلەشەكتە جاڭ ۇستاز سىياقتى قىستانتقان رەمونتخانا اشسام دەيمىن“، ـ دەدى جيا گاۋمىيڭ.

”سىفىرلى ەنەرکاسپتىك مەڭگەرۋ جابىدىقتاـ رىن جونىدەۋگە سۇيەنىپ جىلدىق كىرىسىمدى 200 مىڭ يۋاننان اسىردىم. مەن ۇنىپتى دە كوپ ادامعا وسى ەنەرىمدى ۇيرەتەپ، كوپپەن شەبەرـ لىك جونىدە كەڭەسىپ، كىرىسىمىزدى بىرگە ارتتىرىم كەلەدى“، ـ جاك چۇان، ـ قازىر ماشىنا جابىدىقتاردىڭ جاڭالانۇى وتە تەز، تەك ورايلارـ دان پايدالانىپ ۇزدىكىسىز ۇيرەنگەندە عانا قاـ تاردان قالمۇعا بولادى.

مەكەن ـ جايىمىز: ۋرىمجى قالاسى خۇيڭيۋان سولنۇستىك جولى 500 ـ ئومىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593341، جارىناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ئومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان